

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

«Ξενάγηση στο Κρητικό Παρελθόν, Πολιτισμοί – Ιστορία» Κύκλος Ομιλιών Τεσσάρων Ενοτήτων

Ο Δήμος Ηρακλείου και το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης – Πανεπιστήμιο Κρήτης, συνδιοργανώνουν Κύκλο Ομιλιών Τεσσάρων Ενοτήτων με γενικό τίτλο «Ξενάγηση στο Κρητικό Παρελθόν, Πολιτισμοί – Ιστορία» από την κυρία Αθηνά Κυριακάκη - Σφακάκη, την **Τετάρτη 30 Μαΐου 2018, ώρα 18:00.**

Κύκλος ομιλιών

Οι ομιλίες πραγματοποιούνται στην **Αίθουσα Πολυμέσων του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης**. Θα συνοδεύονται με προβολές εικόνων και στη συνέχεια θα ακολουθεί συζήτηση με το κοινό.

4^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Ι. ΠΕΡΙΛΗΨΗ 1ης ΟΜΙΛΙΑΣ, 30.5.2018

«1645-1669 Κρητικός πόλεμος και 1669-1840 Α' περίοδος Τουρκοκρατίας Αιγυπτιακής Αυτοκρατορίας»

Το 1645 οι Τούρκοι με πρόφαση πειρατική επιδρομή σε τουρκικό πλοίο που «μετέφερε την Σουλτάνα» στην Μέκκα, αποβιβάζονται στα Χανιά. Εντός 2 χρόνων έφθασαν μέχρι την Σητεία, ολοκλήρωσαν την διοικητική οργάνωση της Κρήτης, και για 22 ακόμη χρόνια πολιορκούσαν την πόλη Candia. Με την κατάληψη της Candia το 1669, το τέλος του Κρητικού πολέμου, έπεσε και ο τελευταίος προμαχώνας της Χριστιανικής Ανατολής. Τα γεγονότα του «Κρητικού πολέμου» κατέγραψε ο Ρεθύμνιος Μαρίνος Τζάνε Μπουνιαλής στο στιχούργημα του «Κρητικός Πόλεμος».

Η κατάκτηση της Κρήτης από τους Τούρκους έθεσε τέλος στην Κρητική Αναγέννηση. Τα δεινά του αποδεκατισθέντος Κρητικού λαού, υπό τον Τούρκικο ζυγό, ήταν σκληρά και απερίγραπτα. Οι γενίτσαροι της Κρήτης, έγιναν «κράτος εν κράτει». Οι Χαϊνίδες προσωποποιούν την πρώτη μορφή αντίστασης των Κρητών εναντίον των Τούρκων. Η Οικονομία περιήλθε σε υποτυπώδεις μορφές. Ο Δασκαλογιάννης οργάνωσε την πρώτη απόπειρα ελευθερίας των Κρητών, η αποτυχία της οποίας ήταν για τους Κρήτες οδυνηρή εμπειρία. Ο μεγάλος Αμπερντές, το 1821, δεν σταμάτησε την οργάνωση της επανάστασης των Κρητών, των οποίων η Συνέλευση τον Μάιο του 1822 εξέδωσε την «προκήρυξη ελευθερίας». Ο Σουλτάνος Μαχμούτ Δ', απασχολημένος με την Πελοπόννησο και την Στερεά Ελλάδα, ζήτησε τη βοήθεια του Μωχάμετ Αλή της Αιγύπτου, για την καταστολή των κινήσεων των Κρητών. Ο Αιγύπτιος Χασάν αποβιβάσθηκε στα Χανιά, και προχωρώντας στην Ανατολική Κρήτη προκάλεσε την τραγωδία στο Σπήλαιο της Μηλάτου. Τον Χασάν διαδέχθηκε ο Χουσεΐν

ο οποίος αποβιβάστηκε στην Ανατολική Κρήτη. Προχωρώντας δυτικά, προκάλεσε την τραγωδία στο σπήλαιο του Μελιδονίου. Οι Κρήτες «ΚΑΛΗΣΠΕΡΙΔΕΣ» προκαλούσαν δολιοφθορές, και οι Τούρκοι «ΖΟΥΡΙΔΕΣ» ύπουλες καταδρομές εναντίον των Κρητών. Το 1828 στο φρούριο της Γραμβούσας σχηματίστηκε επίσημη επαναστατική αρχή. Φθάνουν στην Κρήτη εθελοντές από την Κυρίως Ελλάδα. Ο Μιχάλης Νταλλιάνης και οι σύντροφοί του αφανίζονται στο Φραγγοκάστελλο. Δολοφονήθηκε σε αντεκδίκηση ο Αγριολίδης Πασάς και οι Τούρκοι προέβησαν σε θηριωδίες στον Χάνδακα, και το γεγονός κατεγράφη ως «ο Αμπερντές του Αγριολίδη».

Το 1830 η Κρήτη μεταγράφηκε δια του Πρωτοκόλλου του Λονδίνου στον Μωχάμετ Αλή της Αιγύπτου. Ο Μουσταφάς έφθασε ως Διοικητής της Κρήτης. Οι Αιγύπτιοι κατακτητές εφάρμοσαν ένα μεγάλο πρόγραμμα κοινωφελών έργων. Μετά την εμπλοκή του Μωχάμετ Αλή στον πόλεμο στη Συρία οι Μ. Δυνάμεις αποφάσισαν να αποσπάσουν την Κρήτη από την Αιγυπτιακή εξουσία και να την επαναφέρουν στην κυριαρχία του Σουλτάνου.

1840 είναι η έναρξη της ύστερης Τουρκοκρατίας για την Κρήτη.

II. ΠΕΡΙΛΗΨΗ 2ης ΟΜΙΛΙΑΣ, 6.6.2018

«1840-1898 Β' περίοδος Τουρκοκρατίας εξεγέρσεις και επαναστάσεις των Κρητών. 1898-1913 Ανεξαρτησία, Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα».

Το 1851 πρωτεύουσα του Εγιαλετίου της Κρήτης ορίστηκε η πόλη των Χανίων. Ο Κριμαϊκός πόλεμος 1853-1856, είχε επιπτώσεις στο Κρητικό ζήτημα. Με την συνθήκη των Παρισίων το 1856, ο Σουλτάνος υποχρεώθηκε να εκδώσει το «Χάττι Χουμαγιούν», δια του οποίου παρεχωρούντο στους υπηκόους του «προνόμια». Μέχρι το 1898, οι συνεχείς παραβιάσεις των διατάξεων του Χάττι Χουμαγιούν, από τους Τούρκους, υπήρξαν αφορμές επαναστάσεων των Κρητών. Το 1856 εμφανίστηκε η κίνηση των «αντεπαναστατών», με ψυχή την Ελισάβετ Κονταξάκη. Πρέσβευαν την δημιουργία νησιωτικού Κράτους της Κρήτης, υπό την προστασία της Αγγλίας.

Το 1866 ο Ισμαήλ πασάς ενεπλάκη στο μοναστηριακό ζήτημα της Κρήτης. Μετά την απόρριψη του υπομνήματος των Κρητών από τον Σουλτάνο, εξεγέρθηκαν. Η Κρήτη κατεκλύσθη από Τούρκους και Αιγυπτίους. Έδρα της επαναστατικής επιτροπής ορίστηκε η Μονή Αρκαδίου, ακολούθησε η πολιορκία και το ολοκαύτωμα, γεγονός που διεθνοποίησε το Κρητικό ζήτημα. Ο Μουσταφάς στράφηκε κατά των δυτικών επαρχιών, Σέλινο, Κυδωνία, και ο Ομέρ στοχοποίησε το Λασιθί και τα Σφακιά. Οι ωμότητες των Τούρκων κινητοποίησαν την Ευρωπαϊκή κοινή γνώμη εναντίον της Τουρκίας, η οποία αντικαθιστά τον Ομέρ με τον Αλή του οποίου οι διοικητικές παραχωρήσεις απετέλεσαν τον Οργανικό Νόμο. Το 1877 το αίτημα των Κρητών να κηρυχθεί το νησί ανεξάρτητη αυτοδιοικούμενη επαρχία απερρίφθη, και ξέσπασε η επανάσταση του 1878. Στον Ρωσοτουρκικό πόλεμο η Τουρκία κατετροπώθη και υποχρεώθηκε σε εφαρμογή του Οργανικού νόμου με όσες τροποποιήσεις εκρίνοντο αναγκαίες. Τον Οκτώβριο του 1878 υπεγράφη η Συνθήκη της Χαλέπας. Δημιουργήθηκαν τα κόμματα «καρβανάδες» και «ξυπόλυτοι». Οι διενέξεις, φατριασμοί και

Έκθεση Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

Λεωφόρος Σοφοκλή Βενιζέλου (Κόλπος Δερματά), ΤΚ 71202, Ηράκλειο Κρήτης

Τηλ.: +30 2810-282740, +30 2810-393630, fax: +30 2810-393636

e-mail: info@nhmc.uoc.gr <http://www.nhmc.uoc.gr> : Natural History Museum of Crete

διαιρέσεις, εμπόδισαν την εξέλιξη του τόπου. Οι ζωκλοπές, οι φόνοι, οι βανδαλισμοί και βιαιοπραγίες οργιάζαν. Η νοθεία στις εκλογές του 1889, η κήρυξη επανάστασης από τους αυτοεξόριστους караβανάδες ήταν αφορμή για την Τουρκία που ανακάλεσε την συνθήκη της Χαλέπας και επανήλθε η σκληρή Τουρκοκρατία προηγούμενων αιώνων.

Μετα την σφαγή των Αρμενίων το 1895, δημιουργήθηκε δυσμενές για την Τουρκία διεθνές κλίμα, ενώ στην διοίκηση της Κρήτης εισήλθε ο Μανούσος Κούνδουρος. Οι μεγάλες δυνάμεις παρέδωσαν τον Νέο Οργανισμό Κρήτης, αποδεκτός και από τον Πρόεδρο της Επαναστατικής επιτροπής, Μανούσο Κούνδουρο. Το 1898 η απόφαση των Προσάτιδων δυνάμεων για προσωρινή διοίκηση της νήσου έγινε αποδεκτή. Οι σφαγές, οι λεηλασίες οι βανδαλισμοί στο Ηράκλειο την 25 Αυγούστου 1898, και η σφαγή 18 Άγγλων, κινητοποίησαν της Αγγλία. Διατάχθηκε η αποχώρηση των Τούρκικων στρατευμάτων από την Κρήτη μέχρι 2.11.1898. Το νησί τέθηκε υπό την Προστασία των 4 μεγάλων δυνάμεων, Αγγλία Γαλλία, Ρωσία, Ιταλία, με ύπατο αρμοστή τον πρίγκιπα Γεώργιο της Ελλάδος. Το 1899 έγιναν εκλογές και συγκροτήθηκε η πρώτη Κυβέρνηση της Κρητικής πολιτείας με υπουργό Δικαιοσύνης τον Ελ. Βενιζέλο. Τα πρώτα έτη της αρμοστείας του Γεωργίου ήταν έτη ευδαιμονίας και ηρεμίας. Ακολούθησαν εμπλοκές διοικητικές, κατάχρηση εξουσιών και διαβολές. Το 1908 είναι το τέλος της Αρμοστείας του Γεωργίου. Με πενταετή εντολή, φθάνει στην Κρήτη ο Ζαΐμης. Μετά την ανακήρυξη της Βουλγαρίας σε Βασίλειο, εγκρίθηκε λαϊκό ψήφισμα ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα στα Χανιά και ακολούθησαν ψηφίσματα σε όλη την Κρήτη. Η Ελληνική κυβέρνηση δεν ανεγνώρισε την ένωση, προς αποφυγή εμπλοκών με την Τουρκία. Μετά την επανάσταση στο Γουδί, ο Ελ. Βενιζέλος κλήθηκε στην Αθήνα. Ακόμη και με πρόεδρο τον Ελ. Βενιζέλο η Ελληνική βουλή δεν εδέχετο τους Κρήτες Βουλευτές. Οι Μ. Δυνάμεις αρνούνται την μεταβολή του status quo της Κρητικής πολιτείας.

Το 1912 με την Κήρυξη των Βαλκανικών πολέμων, οι Κρήτες Βουλευτές έγιναν δεκτοί στο Ελληνικό κοινοβούλιο. Μετά την επιτυχή έκβαση των Βαλκανικών πολέμων, στην συνθήκη του Λονδίνου 4.5.1913, ενετάχθη η οριστική λύση του Κρητικού ζητήματος.

1.11.1913, ο Σουλτάνος παραιτήθηκε από κάθε δικαίωμα επί της Νήσου.

1.12.1913, η επίσημη ανακήρυξη της Ένωσης.

Η συμμετοχή στις ομιλίες είναι ελεύθερη.

Κύκλος ξεναγήσεων

Κάθε ενότητα κλείνει με **δύο ξεναγήσεις**, μία στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, με πληροφορίες για την περιοχή στην οποία βρίσκεται (Κιζιλ Τάμπια), και μία σε Αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία που έχουν αναφερθεί στις ομιλίες.

Δηλώσεις συμμετοχών στις ξεναγήσεις : Πελαγία Βελιγραδή, 6938104008 και Αθηνά Αντωναράκη, 6945548800

Στις ξεναγήσεις μπορούν να συμμετέχουν και άτομα που δεν παρακολούθησαν τις ομιλίες. Η διοργάνωση υποστηρίζεται από τους Εθελοντές Τουρισμού του Δήμου Ηρακλείου και τους Φίλους του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας.

Είσοδος στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης για την ξεναγήση: €5 (κανονικό) και €4 (μειωμένο).

Εθελοντική επιμέλεια, παρουσιάσεις και ξεναγήσεις: Αθηνά Κυριακάκη – Σφακάκη
Ξεναγός – Συγγραφέας